

Ο άνθρωπος αγιάζεται ολόκληρος, ψυχή και σώμα, όχι μόνο ο νους του (Χριστόφορος Παπαδόπουλος, Θεολόγος)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ο Χριστός «πατάει» πάνω στο σταυρό τον θάνατο, όχι απλά ως Θεός, αλλά κι ως άνθρωπος. Νικά τον εχθρό του ανθρώπου ως άνθρωπος [165], αλλιώς δεν θα είχε νόημα η ενσάρκωση. Για να το πούμε αυτό με τα λόγια του αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου, ο Θεός ενανθρώπησε «διά την οικονομίαν και το χρήναι αγιασθήναι τω ανθρωπίνω του Θεού τον άνθρωπον» [166]. Ο άνθρωπος αγιάζεται δηλαδή από μέσα, με το ανθρωπινό του Θεού. Αυτό το πράγμα έφερε η ενσάρκωση: τα πάντα του Θεού είναι ανθρώπινα και τα πάντα του ανθρώπου είναι θεία. Η ορθόδοξη θεολογία το ονομάζει αυτό «αντίδοση των ιδιωμάτων». Είναι το μυστήριο του υπέρτατου έρωτος: του Θεού προς τον άνθρωπο και του ανθρώπου προς τον Θεό [167].

Με την ενσάρκωση γίνεται αυτή η «συνενεργητική ένωση των δύο φύσεων» [168], κατά την οποία ο Άκτιστος Θεός γίνεται κτίσμα [169], παραμένοντας όμως φύσει

Ακτιστος και διατηρώντας όλα Του τα ιδιώματα ως Θεός, καθώς και ο κτιστός άνθρωπος διατηρεί τα δικά του, μόνο που «περνά διά μέσου θαυμαστών μεταμορφώσεων, αι οποίαι το οδηγούν από δόξης εις δόξαν» [170]. Όλα τα του Θεού γίνονται και του ανθρώπου, δηλαδή η ζωή, η δύναμη, η αλήθεια και η δικαιοσύνη [171] του Θεού, «εφάπτονται» στο είναι του ανθρώπου, με τρόπο ώστε να μην χάνει την ετερότητά του, αλλιώς η ένωση δεν θα ήταν αληθινή. Έτσι λοιπόν «η ανθρώπινη φύση δεν εξαφανίζεται κατά την ένωσή της με τη θεία, αλλά καταξιώνεται, ελευθερώνεται από την αμαρτία, τη φθορά και τον θάνατο και αυτονομείται» [172].

Μπορούμε να πούμε κι ένα τελευταίο για την ενσάρκωση, ότι ο Θεός είναι άυλος και υπερβατικός, αλλά παρά ταύτα «αρνείται» την αϋλότητά Του και την υπερβατικότητά του και κάνει το αδιανόητο για τον φολοσοφικά σκεπτόμενο άνθρωπο: γίνεται σώμα, ύλη. Το γεγονός ότι ο Θεός είναι υπερβατικός και άυλος δεν τον εξαναγκάζει να παραμείνει έτσι. Από την απερίγραπτη αγάπη Του, καταδέχεται (έως και προτιμάει, θα μπορούσαμε να πούμε) να υπερβεί την υπερβατικότητά Του για να ενωθεί με το λογικό πλάσμα Του, τον άνθρωπο. Οι Πατέρες λένε ότι μία τέτοια «τρέλα» μόνο ένας ερωτευμένος θα μπορούσε να την κάνει.

Με την ενσάρκωση λοιπόν καταξιώνεται η ύλη, κάτι το οποίο μέχρι σήμερα είναι δυσνόητο ακόμη και για κάποιους ορθοδόξους επηρεασμένους από τον σχολαστικισμό της Δύσης. Για τη δυτική θεολογία, ο Χριστός αναλήφθηκε στους

ουρανοὺς για να μας δείξει ότι πρέπει κι εμείς να βγούμε από τον κόσμο, ούτως ώστε να είμαστε ελεύθεροι από τη φυσική αναγκαιότητα. Οι ανατολικοί Πατέρες από την άλλη, διδάσκουν ότι ο Χριστός αναλήφθηκε, αλλά και γενικά έκανε ο, τι έκανε, για να μεταμορφώσει και να αγιάσει την ύλη, όχι για να μας δείξει τον τρόπο δραπετεύσης απ' αυτήν. Έτσι, ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς διδάσκει ότι: το «Πνεύμα του Θεού» ανέστησε τον Χριστό για να «ζωοποιήσει και τα θνητά σώματα ημών», για να κάνει το σώμα μας «σύμμορφον τω σώματι της δόξης του Χριστού», κι έτσι «την αθανασίαν επλουτήσαμεν» και με την ανάληψη «εις ουρανοὺς ανεκλήθημεν» και η ανθρώπινη φύση «ενεθρονίσθη υπεράνω πάσης αρχής και εξουσίας εν δεξιᾷ της μεγαλωσύνης εν ουρανοῖς» [173].

Συνεπώς, το ότι έλαβε την ανθρώπινη φύση σημαίνει ότι έλαβε ο, τι συνιστά τον άνθρωπο, ψυχικές και σωματικές λειτουργίες [174] και ως Δημιουργός αυτών των λειτουργιών, τις αναδημιουργεί, μεταστοιχειώνει, μεταπλάττει και ανακαινίζει ως λειτουργίες του δικού Του σώματος ως άνθρωπος [175]. Αυτό το πράγμα όμως δεν σημαίνει ότι έπαψε να είναι Θεός: «ότι εν αὐτῷ κατοικεῖ παν το πλήρωμα της θεότητος σωματικῶς» [176], διευκρινίζει ο απόστολος Παύλος. Αυτή είναι η απάντηση των χριστιανών στη δυτική διάνοηση και ιδιαίτερα στον Καντ, ο οποίος υιοθέτησε τον νεοπλατωνικό διαλισμό και υπονόμεινε έντονα τις λειτουργίες του ανθρώπου που στηρίζονταν στην εμπειρική πραγματικότητα [177]. Ο άνθρωπος αγιάζεται ολόκληρος, ψυχή και σώμα, όχι μόνο ο νους του, χάρη στην ενανθρώπιση του Υιού και Λόγου του Θεού, του Χριστού.

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

Παραπομπές:

165. Πρβλ. τον ΙΗ' οίκο του κοντακίου: Ακάθιστος Ύμνος: «ομοίω γαρ το ὅμοιον καλέσας».

166. Γρηγορίου του Θεολόγου, Λόγος εις το Άγιον Πάσχα, PG 36,653.

167. Βλ. π. Νικολάου Λουδοβίκου, *Η ιστορία της αγάπης του Θεού*, σσ. 254-255.

168. Ο.π. σ. 247.

169. «ο ων, γίνεται και ο άκτιστος κτίζεται, και ο αχώρητος χωρείται», Γρηγορίου του Θεολόγου, Λόγος 45,9, PG 36,634-635.

170. Αρχιμ. Ιουστίνου Πόποβιτς, Ο.π., σ. 31.

171. Ο.π., σ. 84.

172. Νικολάου Κόιου, *Επ' ελευθερία εκλήθητε*, σ. 120.

173. Γρηγορίου Παλαμά, *Τεσσαράκοντα Ομιλίες*, ομιλία ιστ', PG 151,

201BC.

174. «εις τας ημετέρας εισδύεται ψυχάς και τας θύρας αμφοτέρας οικειούνται...ούτως εαυτόν διά πάντων ημίν ανακεράσας και αναμίξας εαυτού ποιείται σώμα» Νικολάου Καβάσιλα, Η εν Χριστώ ζωή, PG 150,520A.

175. Παναγιώτη Νέλλα, Ζώνον θεούμενον, σ. 136.

176. Κολ. 2,9.

177. Βλ. Νικολάου Κόιου, Επ' ελευθερία εκλήθητε, σ. 120.